

نور الیوم و دی

ناشرى : تورك يودى

مدیر: آق چوره اوغلی یوسف

پیل ۵ جلد ۱۱ صافی ۱۱۹

۲۹ ايلول ۱۳۳۲

۱۳۳۲ ص ۱۵

۱۹نجی عصرک اورتەلرندن بر آز صوکرە ، اوزاقدن کورن بعض محررين عسکریه ، مستقبل محاربەلرک يالکيز اوردولر آرمسندە دکل، ملتەلرک هیأت همومیهلری بیتندە وقوعە کلەجکفی یازمەشلردی .

« ملت مساحه » دیمکله آنجق خدمت عسکریه‌نک بوتون افراد ملتە تشمیلی مراد ایدیلیور ، بلکه ملتک تکمیل قوتلرینک، غلبه‌یی تأمین ایچون تنظیم ، تدسیق و صرف اولەجفی ده افاده ایدمک ایسته .

نلیوردی . جهان جنکندە « سفربرلک » تمیری ، اوردونک حاضرلانونب ، طویلانونب جهته حربه داخل ، اولماسنه منحصر قالمادی ، ملتەلرک مادی ومعنوی هر نوع فعالیتنه تعمیم وتطبیق ایدیلدی . اوردو ایله برابر وسائط نقلیه‌نک ، بویوک کوچوک صنایعک ، زراعتک ، تجارتک ، صنایع نفیسه وتحریراربانتک ، حاصلی هر شینک ... حتی بیطرف ، ملتەلردن یوکسک ، وطندن مستغنی سانیلان علمک بیلە «سفربرلکی» اعلان اولوندی ! ملتەلرک ۱۸ یاشندن ۴۰ یاشنه قدر الی ایی سلاح طوتان بوتون ارککلری «اوردو» حالندە حدودلره ، وطنلرینی سلاحله مدافعه‌یه قوشـارکن ، وسائط نقایه ، اوردویی وقندە لزوملی نقطه‌لره ییتشديرمک ایچون اوغراشیرکن ، بویوک و کوچوک صنایع اوردونک مهمات ولوازماتنی ، زراعت وتجارت بالخاصه لوازماتنی تدارک وتأمینه چالیشیرکن شاعرلر ، محررلر ، رسام وهیکتراشلردە شعرلری ، خطبه‌لری ، تیاترولری ، رسملری ، هیکلری ، حکایه‌لری ، هرچشیددن کتابلری ، علی‌الخصوص غزته وعجمـوعه‌لری ایله کندی ملتفی بو معظم وقائی دعواده حقلی کوسترمه‌یه ، اوردویی تشجیع وتشویق ایتمه‌یه ، جهه‌کریسندە قالاثلره صبر ومناات ویرمه‌یه ، اوردولرینک مظفریتدن یالکیز کندی ملتەلرینک دکل بوتون بشریت متمدنه‌نک قزانەجفی علمه‌اظهار وانبات ایتمه‌یه ، وعینی زمانندە دشمنلرک هرجهتله حقسزلغنی ، غلبه‌یه قابلیتسزلکفی آکلاتمه‌یه ، غلبه‌لری تقدیرندە بشریت ومدنیتک دوچار اولەجفی مصائب وخسـساراتی تەداد وایضاح ایله‌مه‌یه کیریشدیلر ... آغیر باشلی «علم» ده بو عمومی حرکتدن خارج قالمدی ، دشمنک باشنه کؤدن آتش و دیمیر یاغديرمق ، بیر وصو آلتندن یانار طاغیر فیثقیرتیق ایچون دورلو دورلو واسطه‌لر کشف ایتدکدن ، دینامیت ، طوب وتفنکارک تخریب قوتلرینی صوک درجه آرتدیر دقدن باشقه ، اقتصـادیات ، حقوق ، تاریخ وفلسفه نامنه ، حتی مثبت علملر نامنه ، سربست صنعتکارلرک و علمی قیدلردن آزاده محررلرک یاردیمنه قوششدی . طوب طراقلرلرندن قورقار ، قان قوقولرلرندن تیتسیر ظن اولونان فلسفه ، بو حربده قدیم آتینا – پاللاس کی باشندە مغرر، آلتندە سونکو عادتار بروسیە اونباشیسی قیافتندە تجلی ایدیور! .. آلمانیاک ، فرانسه‌نک ، انکلترنک ، آوستریانک ، حتی روسیه وایتالیانک کتابچی جامکانلرینه ، یکی چیقان فهرست الکتبلرینه کوز کزديریلرسه کوریلورکه نشریانک ، هر شینه یالکیز سیاست وعسکرلکه دکل بدیعیانه ، حقوقه ، اقتصاده ، فلسفه‌یه عائد نشریانک مبالغه‌سزجه ۹۰٪ ی حربه دادرر ، حریدن باحدرر ، حربله علاقه‌دادرر ...

محرر لر ، طالع لر ، مستكادر آلای ، حرب ایدن اوردوئك بر نوع امداد مفرزمه سی تشكیل ایتمكه اکتفا ایتيور، حربك ايرته سی، یارینی دوشونیور، سیاسیلره، دیپلوماتلرده عرض معاونت ایلور : کتاب یازاری دولدران نشریانك بر جوقی، حربدن سوكره ملتلك تفوق و تعالیسی تأمین ایچون دوشونیلن چاره و تدبیرلردن باخدر. بوگون هیچ کیمسه انکار ایدم یورکه بومدهش حربدن چیقان هرملت، - غالب اولسون، مغلوب اولسون - مطلقا اپی یورغون دوشمش اوله جقدر. یاره لری صارمق، یورشونلنی کیدرمك، غلبه دن اعظمی استفاده ایتك، فداکارلق نسبتده قرانلق ایچون شمیدین نلر یاییلمایه باشلانمالی، صلحك شرطلری نلردن عبارت اولمالی، مصالحه هنكامنده ناصل حرکت ایتلی، حربك ايرته سی کونی نه بولده داورانمالی ؟... الخ... ایشته بوتون بو مسأله لر، اقتصاد، سیاست، حقوق تقطه لرندن اوزون اوزون ترقیقلره، تفکرلره، تأمللره مذاکره لر، حتی مناقشه و مناقده لره موضوع اولقده در. مطبوعات بر قاج دفعه، شاعر و ادیبلریمزك حریله آز مشغول اوله لرندن شکایت ایتدی. بو شکایت تماماً حقلی دکلدی : ارباب تحریر آره سنده اك جوق حریله علاقه دارلق کوسترن شاعر و ادیبلریمز اولدی [۱]. برایکی رسم سرکیسی، رساملریمزكده وقایعه بو سوتون بیانجی قالمادقلرینی بیله یردی. فقط حرب، حربك فرداسنه دائر اقتصادی، سیاسی، حقوقی، تاریخی، فلسفی هیچ برکتاب، رساله، حتی شایان دقت مقاله انتشار ایتدیعی عجب ؟...
 بزده ایش بویه اماه، دوستلریمز و دشمنلریمز یالگز کندی ملت و مملکتلرینی دوشونمكه قالیورلر، بزم مملکتیمزك حال و استقباله دائرده بر جوق شیلر کور یورلر، بر جوق شیلر دوشنیورلر و کوروب دوشوندکترینك بر قسمی ده یازوب میدانه قویورلر. دشمنلریمزك یازدقلرندنده فائده و عبرت آلنه بیلیر، فقط بونلر اکثریتله حق کوره رك حقیقی آرایاراق یازیلماشدرلر... دوستلریمز، طبعی، کندی منفعتلرله برابر، او منفعتلره مؤتلف و مشترک اولان بزم منفعتلریمزی ده کوزه ده رك دوشنیور و قلم یوروتیورلر. بز، ایشته حرب ادبیاتنك بونوعندن بعض نمونه لری، «تورک یوردی» صحیفه لرند
 قارملریمزه عرض ایتك استیورز. «متفقلریمزك دوشوندکری» عنوان عمومیی آلتنده، متفق مملکتلرده انتشار ایده رك حرب دولایسیله دوت عثمانیه نك حال و استقباله تعلق ایدن مسأله لرندن باحث کتابلره دائر بر مقدار معلومات ویرمه یه چالیشه جغز.
 بوگون، ایلک دفعه اوله رق، آلمانیساده چیقان و عثمانلی ایمپراطورلغنك عربستان قسندن بحث ایدن براترله ایشه باشلیوروز. تکریمز یاردیمعی اولسون !

[۱] ملی شاعر امین بکله «ای تورک اویان»ی، «طاک سـلری»، «اوردوئك دستان»، «دجله یه قرشی» سی، «کوک آلب ضیا بکک» «جنک دستانلری»، «یوسف ضیا بکک» طوغانك حرب شعرلری دعوامزك دلیلریمز. ملی شاعرلر وطنی وظیفه لرینی آز جوق ایفا ایتدیلر، کوکالی اوله رق «سفریر» اولدیلر. آنجق «بون بون»، «ای»، «کفکول فقرا» مبتلاسی، «هند شرق کری آثار تراشیده» سراقلیسی، «انفسکده فوئده» آریازان انجه و «پاتریجیان» شاعرلر، بو قبا و «پله شان» موضوعلره نزل بو یورمادیلر...

تورکیه و عربستان، [۱]

عربستان قطعه‌سی حقنده بر قاج آی اول آلمانجه بر اثر نشر ایدلشدی. عنوانی «دور قامپ اوم آرابی» یعنی «عربستان ایچون مجادله» در. تصریحی همان احتیاج برافه‌ای حق قادار عیاندرکه بو جدال بر طرفدن حریمین شریفینک تاریخی و طبیعی خادی بولتان دولت عثمانیه و دیگر طرفدن هر امتک مقدساتندن کندینه بر منفعت حصه‌سی قویارمق یولنی بیلن مرانی و دساس انکلتزه آراسنده وقوعوبله دمددر. مجادله حقیقی معناسیله مجادله اولمبوب، انکلتزه‌نک حرصنه و غصب آرزولرینه تورکیه‌نک ضایت حقیقی و طبیعی اولان مدافعه‌سندن عبارتدر.

مقدمه‌دن ماعدا اوچوز قرق صحیفه‌نی و ذیل صورتنده ایکی بویوک و اوچ کوچوک خریطه‌نی حاوی بو کتاب «هامبورغیش فورشون غن» یعنی «هامبورغ تخریاتی» نامیله وجود بوله‌ای بیر سلسله‌نک «ایلیک دفتر»ی اوله‌رق جیقمشدر. جیقاران جمعیت علمی و اقتصادی بیر غایه‌یه خدمت قصدیله قورولمش اولوب، شمعیلیک باشلیجه اعضا‌سندن اولق اوزره دو قوتور «قارل راتکن» ایله دو قوتور «فرانس شتولمان» جمعیتی تمثیل ایتمکده‌درلر. فرانس شتولمان، اثرک مؤلفیدر؛ فقط نشرنده هر ایکسی مشترک بولنیورلر؛ کتابک باشنده «نه ایستیورز»؛ سرلوحه‌سیله یاریلان مقدمه‌یه برابرجه امضا آتمقله فکرده اشتراکی اظهار ایتیش اولیورلر. مقصدلری هامبورغ شهرینک شرائط حیاتیه‌سی تشکیل ایدن و دنیانک هر طرفه ایریش سیاسی و اقتصادی رابطهلری تحکیم و ترقی ایتدیرمکدر. بونک ایچون شو صرمده حاد بر شکل آلان مسئله‌لره دأثر تدقیقاتده بولنه‌جقلر، و تدقیقات نتیجه‌لرینی نشر و تشهر ایلیه‌جکلر و بویله‌جه هامبورغ ایله قردش مرسلرک منفعتیه یارایه‌ییله‌جک علمی و عملی، تاریخی و معاصر «معلومات» حصوانی ممکن قیله‌جقلردر. بو میانه‌ده شو سوزلری با‌الحاسه دفته‌نایاندر: «بز زمانمزه خدمت ایتک ایستیورز. ووقوف علمی‌نی مذکور ساحه‌لرده ترغیب و ترقی ایتدیرمکله ماضیه احترامیزی و حال حاضره تقدیرمنزی عرض ایلدیورز و مسائلک سیرو استعدادینی آراشدیرمقله استقباله ایصال ایدن یولی طوتمش اولیورز.»

مقدمه‌دن سوکره جهان حربی اثناسنده عربستان کی هجرا بر مملکتندن ناصل اولوبده یخنه لزوم کورولدیکنی ایضاح سددنده دو قوتور «فرانس شتولمان» دیورکه «عربستان حربیه یالکزموقعا اوزاقددر. شو صحیفه‌لرده بو اولکهنک متفقمر دولت علیه ایچون بویوک بر اهمیت و باشلیجه دنه‌ناممز اولان انکلتزه ایچونده نه مرتبه عظیم تهلیکه‌نی حائر بواندیغنی کوسترمکه موفق اولورم امیدنده‌یم» زیرا انکلتزه بلکه آوروپاده اولدیغسندن زیاده اوراده حساس و قابل جرح‌در.

بیتمه‌دی

ر.م. فرار

[۱] «Der Kampf um arabien zwischen der Türkei und England.» - von Franz Stuhlmann. — Verlag von George Westermann, Hamburg, Braunschweig, Berlin.